

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petik. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še $\frac{1}{3}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Slavenska sloga.

(Dalje.)

Ne dá se na tenko opisati, koliko je slavenski narod moral prebiti in preterpeti zato, ker so bile njegove plemena nesložne in razdelene; celo litanijo bi človek moral napisati, ako bi hotel vse nesreče povedati, ktere so naš narod v različnih časih in v raznih krajih zadele samo zato, ker med Slaveni ni bilo svete sloge, jedinstvi in bratovske ljubezni.

Blizo pred tisuč (tavžent) letami je živil Svatopluk, mogočen slavenski kralj velike Morave. Na smertnej posteli je poklical svoje sine, jim je kar bodi naročil in vzal zadnič zvezik zvezanih palčic in ga podal vsakemu svojih sinov, da bi zvezik skusil po sredi prelomiti. Vsi so poredoma skušali, pa v zveziku zvezanih palčic nikdo ni mogel prelomiti. Sadaj je kralj Svatopluk palčice po samim iz zvezika jemal in vsako po sebi lahko prelomil. Potle je rekel: Vidite, ljubi moji sini! v svezik svezane palčice nikdo ne more prelomiti, vsako po sebi pa lahko. Ravno taka je s vami; dokler bodete složni in sjedinjeni, vas nikdo ne bode premagal; ako se pa razdelite, joj vam! vi bodete oslabei in sovražniki bodo močnejši od vas. — Oj da bi mi Slaveni nikdar tega zlatega nauka ne pozabili. Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur, to je: Po slogi rastejo male stvari, nesloga vse pokvari.

Po smerti kralja Svatopluka se je jasno skazalo, kako je nesloga in razdelenost narodu škodljiva. Njegovi sini so se razdelili in bili nesložni, sovražniki so jih po samim premagali, mogočno kraljestvo Nemci in Madjari raztergali in razdelili.

Blizo tedaj so Slovenci s Karlam imenovanim Velikim se vojskovali — se junačko branili, trikrat jih je premagal, pa trikrat so skočili spet na noge, pa zadnič jih je sovražnik vendar premagal in v svoj jarem zasili. Kaj je bilo te nesreče krivo? — Nič drugega, kakor da so Slovenci sami stali in niso bili s drugimi slavenskimi plemeni združeni. Slovence s Horvati in Serblji sjedinjene bi sovražnik gotovo premagal ni bil.

Horvati so se Frankam možko ustavili pod svojim vojvodom Ljudevitom — pa se niso ubranili, zakaj ne? — Zato ker niso bili s ostalimi Slaveni sjedinjeni. S Slovenci in Serblji združeni bi lahko bili premagali.

Serblji, junaki na glasu, so slavno mnogo let se s Turkam vojskovali, zadnič jih je pa okrutni sovražnik vendar preobladal v nesrečnej bitki na Kosovom polju 15tega Junia leta 1389, in je vso serbsko vojsko pobil in razteral, tadajnega serbskega kneza Lazarja s mnogimi serbskimi vojvodami vmoril, serbsko cesarstvo overgel in narod pod svoj jarem v kervavo sužanstvo ali rabstvo spravil. Od kod ta nasreča? — Jedino od tod, da so se Serblji le sami branili, in da niso bili s ostalimi slavenskimi plemeni združeni.

Čehovi, slavni narod, so se s Nemci junačko vojskovali, pa razdruženi od ostalih slavenskih plemen so bili preslabi, sovražnik jih je na Beloj gori leta 1620 strašno razsekal, pobil in pomandral. — Kervave solze človeku na očesa silijo, ako pomisli, koliko je naš narod skož več sto let prestati moral jedino zato, ker ni bilo med Slaveni sloge in bratovske

ljubezni, temoč ker je vsako pleme samo za se, od drugih oddeljeno živelo. Pri nas se je pregovor žalostno dopolnil: Kdor noče brata za brata (imeti), bode pa ptujca za gospodara (imel).

Blizo 30 slavenskih plemen je živelo po Labi in Odri (Elbe u. Oder), so bili taki junaki, da bi jih moral daleč po svetu jiskati — pa oni niso bili samo od ostalih svojih slavenskih bratov odločeni, temoč so se zoper Slavene s Nemci sjedinili. — In gledaj strašno božjo kazenj, ktera je te izdajice svojega naroda zadela! — Njih dežele so današen dan za Slavene, kakor veliko in žalostno grobje ali pokopališče. — Nemci so se pri njih ugnezdili, se z njimi sjedinili, jim od početka laskali (liebkošen), po malo se le bolj širili, dalje vso moč in oblast na se spravili in zadnič nesrečne Slavene zaterli in pogubili. V tistih krajih imajo še današen den mesta, tergi, vesi, gore, doline, reke in polja slavenske imena — pa od slavenskega naroda ni več duha ne sluha. Nesrečna nesloga in razdelenost jih je ubila!

Velika nevarnost, v kterej naše cesarstvo tiči in velike nesreče, ktere so naš narod zavoljo nesloge in razdelnosti zadele in nas še sadaj močno težijo, so nas naučile, da je za naše cesarstvo in za naš narod sloga in bratovska ljubezen neobhodno potrebna. Slaveni! ako se složimo, po bratovsko ljubimo in sjedinimo, bodemo močni in imenitni; prijatelji nas bodo ljubili, sovražniki se nas bali; mi bodemo svobodni, to se pravi, nad nami ne bode nobeden narod gospodoval, mi bodemo svoje pravice lahko branili in si novih preskerbeli; nam ne bode potreba naše vojake ptujem narodom pošiljati, da se za ptuji dobiček vojskujejo in za ptujo slavo kri prelivajo; ne bode nam potreba ptujcev v javnih službah po slavenskih deželah imeti — mi bodemo svobodni in svobodnim narodom jednaki in ravni, bodemo imeli v uradih, pisarnicah in tako dalje domače sine, in slavenski jezik . . . s jedno besedo: Mi bodemo svoji in črez nas samo Bog, presvetli cesar in ustavna, nam odgovorna vlada.

Tudi naši protivniki to dobro spoznajo, da bi potle s nami ne mogli svojevoljno gospodovati in nam pravice krajšati, zato ne vejo, kako bi nam sloga in bratovsko jedinstvo ognjusili in iz glave izbili. Oni tverdiyo, da se mi Slaveni ne smemo bližej upoznati, ne smemo se složiti in združiti, ker bi to bila, kakor zvijačno pravijo, velika pregreha. Ako hočemo mi tudi svobodni, njim jednaki in ravni biti, ako se nočemo dati od njih goljfat in za nos voziti, tedej berzo upijejo, da je to pregreha.

(Dalje sledi.)

Moje potovanje.

Silni duh človečanstva, duh svobode, je razdrobil verige, v kterih so narodi ječali, je razpersil pozlatjene sponse, ktere so različne narode toljko profinaravno vezale. Došli so dnevi mlade pomladi, in z milim solncem tisučletnim so tudi zasijali nebeški žari solca svobode, katero raztaja mraz in ledenino duha, da se cela narav s človekom omladi. Slava tedaj pervim dnevom mlade svobode!

Alj Slovenci! ti le dnevi so bili samo začetek od začetka našega narodnega prebudjenja, na dalje pa sami moramo skerbeti za prid svoje mile, mile domovine. — Dolgo, silno dolgo,

žalibože! smo spali, alj zdaj smo se iz sna probudili; pokažimo tedaj svetu, da nismo pospanci, da smo isti čversti Slave rod, katerega že stara zgodovina slavi; pokažimo svetu, da smo vsi sinovi iste matere, katera je žive Poljce, neutrudljive Čche, hrabre Ilire, vitežke Serbljine rodila.

Vek zdajni, stoletje devetnajsto je lastnina — Slavjanov.

Svoboda, jednakost in bratinstvo se bode skozi Slavjane med vse narode sveta razširila, vsaki narod bode gospodar v svojem hramu, vsi si bodo jednaki. — Previdnost božja je za tega del Slavjane tako dolgo pustila zdihovati pod težkem jarmom sužnosti, da bi oni svojega stresenega bremena drugim narodom ne nakladali; silna telesna moč združenih Slavjanov pa bode poročtvo, da se svoboda, enakost in bratinstvo med vsimi narodi vterdi, da se drevo prave svobode vkoren ino po celem svetu razširi, pod katerem bode veselo napredovalo človečanstvo v prirodnem razvijanju dušnih od Boga mu sporočenih moči, v omikarnosti, v izobraženosti, v vsih umetnostih.

Ze vidimo, kako se zbirajo otroci jednega rodu, vidimo, kako se branijo vitežko proti gladnim sovražnikom, kateri z klicanjem: svoboda, enakost in bratinstvo k sebi vabijo razdrobljene narode slavjanske, da jih objamejo, kot volk jagneta objema. — Nedaj se vloviti rod moj slovenski, alj se tudi ne plasi, glej! bratje Serbi — Iliri, sivi sokoli, ti prijateljske roke k pomoči podajajo.

Kako tedaj rase duh svobode, duh slavjanski, duh človečanstva v naših slovenskih pokrajinah, ino pri naših sosednih bratih na Horvatskem, hočem na kratko pokazati iz svojega putovanja.

Potreba vsih potreb je ta, da smo mi sami svobodni. Ali že imamo zaželjeno svobodo? Odgovor: imamo jo, alj — samo na papiru; pisane ustavne svobode res imamo, alj v življenje vpeljanih, sicer zagotovljenih, pravic še mi Slovenci nimamo. — Drugi narodi so z orožjem, z lopatami prišli terjat si od cesarja novih pravic, in vse jim bo dovoljeno — kaj pa smo mi vbogi Slovenci zadočili?? — Mi smo po pravični, spodobni poti svoje prošnje pred cesarja položili ino pred deržavni zbor. Ali bomo naše naj vročejše želje, naše pravedne prošnje izpolnjene vidili? In ako ne, bomoli molčali? — Kaj pa tudi zamore naš mali, pa še razdeljeni narod sam samcat? — Nemškutarski uradniki v slovenskih krajevih se noč ino dan trudijo, da se stari red obderži. Prišel je cesarski ukaz od 8. velikega travna (blagega spomina); kateri uradnikom zapove, da se po volji Slovincov vsaka reč ustmeno in pismeno po slovensko rešiti (erledigen) ima; ino kaj se zgodi rožnega cveta? Jedan kmetovavec hoče dolžno pismo po slovensko pisano imeti, alj pisarje ga iz pisarnice — spodijo! — Prihodnič vam bomo več tacihi prigodeb oznanili. — Uradniki, ki se bojijo slovenskega uka, ako ravno jim slovenski kruh dobro tekne, se branijo proti ustavi po vsi moči. Tako tudi ponemčeni mestjani in veliko kardelo nemškutarjev, ki z jedinjeno močjo, z ruganjem z obreki, z lažmi pridne domorodce pred svetom černijo, sramotijo ino v lastni domovini preganjajo. Ali prišel dan bo odrešenja, dan kazni za tiste, ki zatirajo pravice človečanstva.

Razun imenovanih naših neprijatelov nam

tudi merzli Slovenci polževo pot priporočevajo, da se tako stara krivica še delj časa ne popravi. — Mi pa jim odgovorimo, da ne čemo dirjati po poti plamtečega mladence, pa tudi ne laziti po cesti nemočnega starčka; marveč da čemo krepko ino čversto hoditi po poti spametnega korenjaka. —

Tudi nemškutarski učitelji nam se silno vstavljajo; ali pazite mučitelji ljudstva, da ne zadobite zaslužene kazni. — Celo blizo nemških krajev so ljudje pred nekterimi letmi že začeli spoznavati korist podučjenja v milem maternem jeziku. — Pošiljal je neki kmetovavec svoje otroke v domačo skoro celo nemško šolo, in še le za tri leta so se nekoljko brati naučili. Naj mlajšega pa je bil poslal v šolo 1 in pol uro daleč, kjer se je vse bolj po slovensko učilo, ino glej čudo — sam skoro ni mogel verjeti — za jedno leto je otrok gladko bral. Od tistih dob priporočava pridni oče slovenske šole vsm, ako ravno sam tudi dobro nemški govori. Naj le naši slovenski fantiči prvi uk v maternem jeziku zadobijo, da stariši ne bodo zastoj plačevali; Slovenca prebrisana glava se tudi poznej koj nemški govoriti nauči, otroci pa se imajo mnogo potrebnih reči učiti, kot svoj lep slovenski jezik kvariti. Alj pa mislite Slovenci! da je ta, ki le nemški govoriti zna, že tudi spameten, priden človek?! — V več krajih so se že vzdignili domorodci za poboljšanje naših učilnic po ustavnih pravicah, le tako predragi bratje! nedajte se motiti ne od zasmehovanja, ne od gerdih zmišljav. —

V nekih krajih se zadržavajo slavlanski časopisi, alj pa se ljudstvu celo brati zabranjujejo (kakor se je tudi kmet. Novicam bilo zgodilo!) jeli tako ravnajo ljudje, ki spoštujejo ustavne pravice?! —

Prišel dan bo odrešenja....

Ljudstvo na Štajarskem je neizrečeno pazljivo na zgodbe po Slovenskem, Horvatskem, Magjarskem ino Nemškem, vse blepeni po sloških časopisih; naj se samo jih prebrisane glave nekoljko izobrazijo, nad krepko voljo naših Slovencev se bode hrup Nemcov ino Magjarov omamil. —

To sem po Štajarskem najdel. —

Po Horvatskem so ljudje vsi na nogah, vsi so pripravljani na sprijetje Magjarov, vsi tudi kmetje so goreči za svoj rod. — So tudi reveži Magjaroni, to je ljudi brez znamenja, brez poštenja, brez razuma, brez serca, katere samo za srebrom ali zlatom kot kalamito vleče.

O rodoljubju Zagrebčanov ino drugih ste že večkrat kaj brali, tudi o prinescih na darilnik domovine ste slišali. — Jaz sem vidil prijazno obličje Jelačića bana, jaz sem slišal njegove govore vse v narodnem jeziku pri zboru trojedne kraljevine in vojvodovine serbske, čudil sem se nad toljko gibčnostjo, nad toljko krepkim, zdravim narodnem življu. Vidil sem tudi v gledišču predstavljati „Bretislava in Juttu“ v ilirskem jeziku od dobrovoljcev — alj serce mi je močnejši ganulo, kot toljki in tako umetno izpeljani laški in nemški igrokazi, katere sem vidil. Kodarkoli sem potuval po Horvatskem, povsod so mi ljudje z očevitno radostjo pravili, da hočejo vsi, mladi in stari svojmu Bogu, cesarju in banu verni biti do zadne kaplje kervi. — Kadar so zvedili od izredniga (nenavadniga) davka, da mora vsaka glava 30 kr. srebra plačati, so rekli: „ne pó forinte, nego deset forintah hočemo platiti, ako ban hoče“. Z jednim starcom sem se razgovarjal od Magjarov in Nemcov, ino k koncu me popraša, koljko da je število Horvatov, Magjarov in Nemcov. Kadar mu razložim, da je Magjarov 4 milionov, vsih Nemcov 40 milionov, Slavjanov pa, t. j. ljudi, ki so jednega roda z Horvati, pod našim cesarom 18 milionov, vsih pa 80 milionov, onda starček z veselim sercom in plamtečim očesom reče: „o hvala Bogu, da je toljko horvatskih ljudi“.

Slovenci! hočemo li mi zaosti za svojimi brati na Horvatskem!?

Nebojmo se ne truda, ne znoja na čelu, hodimo serčno pot pravice, pot narodnosti, pot ne samo slovenskega, marveč slavjanskega rodoljubja.

Vi slovenski slaviči, pesniki naroda, zlagajte nam pesmi od junačtva, da se duh okrepi in volja véversti; ti pa Koseski, velikan slovenskih pesnikov, zloži nam slovensko davorio, naj se vzdigava duh hrabrosti po celi Slovenii, da bomo stali nepremakljivo kot verhovi Triglava, iz kateriga pogleduje Slava na sinke svoje, da bomo stanoviti kot bregovi slovenske Adrie v vsaki burji, proti vsim sovražnim valovom.

Vse za Boga, rod, cesarja.

Radoslav.

Austriansko Cesarstvo.

Dunaj.

Nj. veličanstvo nas presvitli Cesar je 12. t. m. proti večeru zopet srečno na Dunaj nazaj prišel, ter se je iz stolne cerkve s. Stefana po odpetju zahvalne pesmi za srečni njegovi dohod v grad Schönbrunn podal, kjer je od udov deržavniga zbora, v čigar imenu ga je predsednik Šmit slavno nagovoril, lepo sprejet bil. Zvečer je bilo mesto razsvetlano. Veliko veselje se je vsih pričujočih polastilo, zakaj še le zdaj se upati sme, de bode zadobljena svoboda resnica in ne prazna bešeda. Drugi dan je nj. Veličanst. milostljivi Cesar na svitlo dal nasledni

R a z g l a s :

Mojim zvestim Dunajčanam!

Včerajnji dan, na katerim sem, vernivši se med Vas, nar lepši dokaze Vaše stare nepremeljive ljubezni prijel, bode Meni in vsem udam cesarske rodovine nepozabljiv ostal.

Naj se sveti večno v zgodovini očestva kot slavni dan spomina na novo zavezo med svobodnim ljudstvom in njega ustavnim cesarjem; naj vladajo tudi za naprej mir, sprava, red in postavnost, de se pod njih varstvom stava nove ustavne deržave v blagor in blagoslov vsih narodov avstrijskih čversto izdeli in vkrepi.

Združen z namestniki od narodov izbranimi in opert na Svoje odgovorne svetovavce nadjam se, de bodem težko, po previdnosti odločeno nalogo, novo ustavo očestva slavno doveršil. — Dunaj 13. Velikoserpana 1848.

Ferdinand.

Graške novice pišejo: Naš apostel nemškiga katolicisma, Hermann Pauli, zmeram in svobodno svoje govore (pridige) ima, v kterih ta novi navk hvali in pripoveduje se, de se mu jih je že nekoliko pridružilo. Kakor se sliši, bo tudi v kratkim sam Ronge na Dunaj prišel, de bo to šolo bolj vterdil in osnoval. — Kaj bode pa še, ako bodemo kos velike nemške deržave postali!

* Minister šolstva je zavkazal, de se bodo poslanci avstrijskih vseučiliš izvoljili za veliki shod v Jeni na Nemškem, kjer se bodo o povzdigi nemških vseučiliš posvetovali.

* V sednici 12. t. m. je bila versta 60 popravni predlogov (Verbesserungsanträge) k Kudlichovim prelogu zastran kmetijskih in grašinskih reči sklenjena in so se začeli govori; 21 govornikov je bilo zapisanih.

V seji 14. t. m. že ni bil sklep storjen. —

Slovenske dežele.

V Ljubljani se že berejo po enih ulicah slovenski napisi in sicer nad nemškim imenam. Nadjamo se, de bode to delo zdaj čversto napredovalo. —

Dan 13. t. m. v Kranju.

Bratje, Slovenci smo,

.....

Eden za vsaciga,

Vsak pa za eniga

Stojmo terduo!

Pretečena nedelja je bla za Slovence veseli dan, dan vzajemniga pobratenja med na-

rodnima stražama Ljubljane in Kranja. Okoli 200 stražnikov in 30 udov akademijskiga kardela smo se peljali nedeljno jutro z veselim ukanjem proti lepimu Kranju. Ob osmih smo se marsiraje iz Gaštejga začeli naprej pomikvati; pred vsim akademikarji z belo-modrorudečimi trakmi čez pleča in lipovimi vejami na Kalabrezih; za njim krasna muzika, in potem praznično oblečeni ljubljanski stražniki. Možnarji so pokali, muzika je igrala, in nam je serce kipelo. Unkraj mostu nas je zala Krajnska narodna straža čakala z muziko. Ko na velki terg primarsiramo, zagledamo slovensko, belo-modro-rudeče bandero iz turna velke straže vihati se. Blisk radosti vsaciga Slovenca serce o tim vidu prešine, „živili Krajnci, ker ste Slovenci!“ vsako serce vriska. Potlej smo šli v cerkev, ker smo sveto mašo slišali, in združeni za blagi izid naših narodnih prizadetj molili. Po maši smo se razšli. Akademikarji smo bili že k gosp. Dr. Bleiweisu povabljeni na zajterk, kateri je bil res tako krasen in obilen, de smo od sladke kapljice nadušeni začeli slavjanske prepevati z takim ognjem, de je vse plamelo. Živite Slovenci, Krajnci (Krainburger), Slavjani, akademijsko kardelo Ljubljansko, živio ljubljenik naš, ban Jelačić! je iz prepolniga serca vrelo, in v daljnim okrogu zadonelo, de so se tla tresle. Nadušeni gremo potlej v kazino, kjer so ravno „popotnika“ peli. Z enoglasnim „živili“ smo bili sprejeti. In spet so slavjanske pri glasoviru (klaviru) z nadušenih pers zadonele, in spet je krepko, spet je z slavjanskim plamenam zaveršalo „živili Slavjani, živio Jelačić!“ Serca vsih Slavjanov so v svetim ognju igrale. Nepozabljive trenutja! — Pol éne smo šli h kosilu na prijetni otok Save pod mestam. Akademijske bandera, avstriansko in slavjansko, so se o mizi mogočno vihale. Z odkrito glavo stopi nosive avstrianske, in potem nosive slavjanske zastave v sredo stražnikov, in „živio naš ustavni, naš dobri car Ferdinand!“ „živili Slovenci in vsi bratji Slavjani!“ zavpijeta z močnim glasam, in stoterno in zopet stoterno jim jeka odgovori, de so vsi Slovenci ene misli. Zdaj smo se vsedli; kar je blo smehú, kako židane volje smo bili, to se more le čutiti, ne popisati. Kapljica je tekla, de je bilo kaj; ée bi bli le več kozarcev imeli. Spet so ble zdravice napite, zdravice, o kterih se pravimu Slovincu serce smejati mora. „Živio car Ferdinand, ustava, samovladno (soverensko) ljudstvo, trikrat živili vsi slavjanski bratji, živio iskreno ljubljani Jelačić!“ itd. je v zrak donelo iz nadušenih njedrij slavjanskih mož. Pri vsakim „živio“ so možnarji pokali, de je blo kaj, in narodno pesem so pri vsaki zdravici zagodli. Triglav je radostno iz daljine na ljubljene sine gledal, slavjanske planine so se v rajski lepoti nam pred očmi bliskale, Sava, šola zdrave tréznosti, nas je slišala, je slišala, kako serčno vdani so ji nje sinovi, — nebo se je veselilo, nam je pa serce radosti igralo!

Le škoda, de slovesni nagovor gospoda Bučarja, kateri bo v sledečim listu natisnjen, ni mogel deržan biti; zakaj je pa tudi tako malo Krajnskih mestnjanov k nam na otok prišlo? Bog ve, kaj jih je nazaj deržalo? — Al Krajnci (Krainburger) so vendar slavni možjé, iskreni, pravi Slovenci, vse drugači, kakor njih sosedje, neslani Terziški pevci. Živili Krajnci! — O petih smo se spet na pot podali. Krajnska narodna straža nas je do Gaštejga z muziko spremila; enoglasno smo jim „živio“ vpili in oni nam odzdravljali; in tako smo lep dan dokončali, kterga Slovenci ne bodo pozabili. Krajnci! Vi ste pošteni možje; belo-modrorudeče kokarde nosite; Bog Vas zato živi! Mi Vas ljubimo, Krajnci, ker ste naši bratji; mi Vas iskreno ljubimo, ker ste pravi Slovenci! Živite!

J.

Iz Ipave 12. Velikiserpana. Delo na novi cesti čez Hrušico, od kteriga je v zadnimu listu tega časopisa blo rečeno, de je vstavljeno, se je ravno pretečeni teden zopet začelo,

in tudi zdej s toliko silo, de bo, kakor se sliši, imenovana cesta v dveh mesecih končana. Bog daj srečo, veči kakor jo mi pričakujemo!

—d—

Perva kompanija istrijskih dobrovoljcev, ktere v Paznu (Pisino) oberstar Lazarič in major Reichlin sbrata, je že polna; zložena je večidel iz Berkinov in Čičov, ki jih je lajtnant Peharič v novigrajski okolici nabral. So sploh lepiga života, čversti planinarji, ki ponosno za svojim banderam gredo. „Za Boga i domovinu“ ta beseda jih sklepa. Blagor, trikrat blagor tebi žlahtni narod jugoslavjanski!

(Journ. d. Oest. Lloyd.)

Iz štajerskiga. Ni lepše pri Slovencih med Muroj in Dravoj svečanosti ali slovesnosti, kak novomešana gostija, posebno zavolj narodnega duha. Dne 6. Velkoserpana je bila pri sv. Rupertu tri ure za Ptujom taka svetkovina, katero bi na široko ino dolgo opisati zamogel, ako bi ne vedel, da ima Slovenija dosti važnejših in hasnovitih sestavkov. Vsakemu rodoljuba je moglo serce od veselja igrati in poskakovati, kadar je zagledal trumo svatov, katere je predvodil banderjaš s trojno-barvno slavjansko bandero, svatovske kitice so bile le s narodnimi traki nakinčane, vsaka možka oseba je imela narodna verbco ali karkardo na persih. Cerkev je bila lepo, ja prekrasno okinčana, lepoto so povikšale narodne barve, katere je cerkveni kinč imel. Na šotoru, ki je nalaž za gostijo perpravljen, ste se vile dve narodni banderi, trije slovenski prozorni (transparenti) napisi so dokazi, da se je v teh krajih ptujšini čisto slovo dalo. Med temi napisi je jeden, ki je bil pri vходу znotrej, posebno važen, glasi se tako le: „Bog živi vse slovenske brate štajerce, Krajnce, Korošce ino Primorce! Bog živi vse Slavjane!“ Napijalo se je le po slovensko posebno na Slovence, Slavjane, njeg. Vel. svetl. Cesarja preslavnega Bana, pri katerem napitju ni bilo od živio ne konca ne kraja. Da se je le po slovensko ino ilirsko popevalo se že razumi, in izpovedati morem, da so v tem kraju slovenske gerličice doma, neizrečeno prijeten glas imajo. V mraku so djaki ali visokošolci s mnogimi drugimi svati na ledini kolo igrali.

Zastava ali bandero, katero so svati v cerkev grede imeli, je bila namenjena, da se ima na visokem bregu, od kod je na široko prekrasen razgled, po imenu Ojsterc ali Ostrovc v šenturbajnski fari razviti. S to bandero se poda 23 djakov na pot k sv. Urbanu; alj na poti se pomislijo in sklenejo čez Ptuj na namenjen kraj jiti, ako jim je ravno dve vuri na ovink bilo. V Ptuj doševši se postavijo pred stanovanje občce poznanega rodoljuba g. Davorina, de bi mu svoje poštovanje pokazali, alj na nevoljo imenovanega gosp. ni bilo doma. Kaj so pa ptujski mestjani o tem govorili! da so hteli študenti g. Davorina poprositi, naj bi jim bandero blagoslovil, ključ od turna farne cerkve dal, da bi po tem nemško bandero na turni stergali in slovensko na nje mesto razvili. Djaki niso o tem nigdar mislili, ako bi ravno naravno bilo. Ptujčanam že vest resnico in pravico razodeva, oni vidijo, pa nečejo viditi; dobro vejo, kaka bandera se na Ptuj v sredi Slovenšine, kjer vsi kmeti pravijo, da grejo Hervalom pomagat, kak hitro bi treba bilo, spodobi. Od tod se djaki vzdignejo in v vojaškem redu tiho po celem mestu marširajo, stražar od domačega Kinskega regimenta jih lepo po vojaško pozdravi, nadalej so srečali trumo vojakov domačega regimenta, ki jih je s veselim živio pozdravila. Vse to je nemškutarske mestjane v oči vbadalo, in plašilo; narodni stražari so se na vso naglost zbirali in pogovarjali, kak bi te nevarne djake (razun treh so bili vsi neoborožani, strašnih junakov!) iz mesta spravili. Kadar so do narodnega verta že zvunaj mesta prišli, jih srečajo narodni stražari ino velika truma mestjanov. Zapršajo hitro šolce, kdo jim je dopustil s temi prepovedanimi slavjan. barvami v nemško mesto!

pri; jedan imenitnejših stražarov (ime čem zamolčati) je tudi to rekel: „Jaz sem Slovenec, pa nečem Slovenec biti“. Takih neumnih in za govorivce sramotnih govorov se je per tej perložnosti veliko veliko čulo, pa bodi jim zaneseno, ker so se proti svetl. Banu, kakor dopis iz Ptuja dokaže, vljudno obnašali. Študenti so odnesli bandero na namenjen kraj, kjer se je s prekrasno slovesnostjo razvila. Nazočnik.

Vprašanje. Na štajarskim so se podpisali pobirali za zjedinjenje slovenskega dela sekovske škofje z lavantinskoj; dva gospoda pa, en duhovni ino en posvetni sta jo raztergala. Mi bi radi znali, po katerem §. naše ustave jima tale pravica pristoji? Vlastimil.

Hervaška in slavonska dežela.

S radostjo oznanimo, de se že tudi okoli Zagreba prosto ljudstvo v orožji vadi in sicer veseljem, ker vidi, de se bode samo za svojo domovino vojskovalo. V Zagrebu so te dni vse popisali, kar zamore orožje nositi.

(Novine herv. sl. dal.)

Iz Varaždina 9. t. m. Toliko je junaštvo v naših hrabrih Serežanih, de se Madžari boje svoje frajšarlere proti njim v boj zagnati. Kaj mislite, kaj so tedej nakanili, kakšno armado so zbrali proti Serežanam? 200 divjih bivolov! —

Naših hrabrih graničarjev edina želja je vojskovati se — kumej čakajo, de enkrat vdariti smejo, in se že močno jezé, de se zmiram obotavlja! (Slav. jug.)

Lombardsko-beneško kraljestvo.

Kakor je maršal Radecky bojnimu ministru oznanil, je bilo 9. t. m. med avstrijsko in sardinsko vojsko primirje (Waffenstillstand) za 6 tednov sklenjeno, ki tudi Benetke in benečansko zemljo obseže, de se bodo pogovori zastran miru začeli. Sardinska vojašna na suhim in na morji zapusti čez in čez cesarske tla in tudi benečanski pristan ali luko (Hafen) ter se ima v treh dneh v sardinske dežele verniti. Vsi ljudje in vsa lastnina se postavijo pod varstvo cesarske vlade.

Terst 12. t. m. Sardinski admiral Albini je generalu Giulaju sporočil, de bode terzaško morje na ravnost zapustil in se do mesta Genove vernil. Naše ladje gredo Benetke v obse do djat. Mesto Milan je pod vojniško postavo in maršal Radecky je višji civilno in vojaško oblast po lombarskih deželah prevzel.

Ogerska dežela.

Minister vojske Mesaroš je odšel 11. po Solnočki železni cesti v Segedin, in od onod bode naprej se podal do doljnih krajev, de sam madžarske tabore pregleda in se o vsih okolišinah prepriča. Bojna ladja pak, ki imenovaniga ministra ime nosi, se je od onod nazaj v Pešt vernila, brez de bi bila odločeno mesto dosegla; vzroki pa niso znani.

(Serb. pešt. n.)

Iz Velikiga Bečkereka se piše ministerstvu madžarskimu zavoljo 19 madžarskih jetnikov, ki so bili izpušeni za poroštvo, in ki so narhujšim madžarskim sovražnikom (Serbam) v Orlovati 150 goved odgnali, predne straže pobili in jim 1270 gold. odvzeli. Zraven tega so pomorili pri drugi priložnosti 37 stražnikov serbskih. Gledé na te imenitne zasluge se prosi ministerstvo, de bi se tem jetnikom daljši čas njih kazni odpustil. Takih sredstev poslužijo se Madžari! Zakri si obras, narod tako imenovani velikodušni!

Une dni je bilo govorenje v madžarskim zboru o postavi zastran naselenja Seklerjev in multanskih Madžarov. Neki poslanec iz gornih Ogrov je opomnil, de bi se tudi pogledalo na vboge Slovake, gladu vmirajoče. Ali Košut in drugi poslanci so odgovorili, de je narpopred treba skerbeti za Madžare — kar ostane, de dobijo Slovaki. — Svoboda, enakost, bratstvo! — (Narod. nov.)

Pešt 3. t. m. Grof Zichy-Ferari, državni podtajnik v ministerstvu očitnih del je odšel v Rusio. Ta odhod je izbudil prav neugodni glas, namreč, de so ga ministri madžarski poslali pri Rusih pomoči iskat v sedajnih politiških in financialnih stiskah. (Of. Pest. Z.) Iz druge strani pak išejo Madžari zavezo skleniti z Frankobrodčani. Čudeži se godé, za res!

* Ministerstvo madžarsko je zopet oistro zapoved razdalo na vse škofe in višji škofe, de bi se vpeljali pri vsih, tudi serbskih cerkvah madžarski zapiski (matrikule) in pri vseh šolah madžarske knjige. (Narod. nov.)

Iz pisma nekiga vojaka iz Oggerskiga. Kolikokrat sem že rekel, de je sploh misel Madžarov Avstrii sovražna; Madžari kralja le toliko cenijo in branijo, kolikor se jim to za lastni narod koristno kaže, za prid celiga cesarstva nimajo ne oči ne ušes. Kadar so se bali znotrajniga nemira, in napada od hervaške strani, ko so mislili, de se Kozaki že Peštu bližajo, z eno besedo, kadar jim je začela voda v gerlo teči, takrat je postalo vse na ravnost avstrijsko. Komej se jim pa zdi, de je nevarnost odvernjena, pride staro madžarsko serce zopet na dan. Ako se jim omeni, de bi nekaj naših državnih dolgov prevzeli, se smejeti začno in jaz sim že na svoje ušesa slišal besede: „Kaj se Avstrio, se je že tako ni več, nam je treba družih zavez.“ Lahko bi se reklo, de je celi narod pijan, de nič ne vidi. Slovaki sovražijo svoje stare tlačitelje, Jelačić terdnejši stoji, ko pred, Serbi se naprej pomikvajo, Valahi niso zadovoljni. Ker pa imajo še nekoliko vojakov, namreč 27 oddelov nemških konjikov, 40 oddelov husarjev in pa okoli 20,000 dobrovoljcev, koj mislijo, de so nepremagljivi. — Madžari so poslali poročnike v Frankfurt; iz druge strani se pa Francozam prilizujejo. Kaj ima avstrijska vlada od tega, de nigdar z Hervali resnično ne potegne! Hervali so avstrijska Vendée, to je poslednja podslomba avstrijskiga ustavniga cesarstva, Hervali so edini skozi in skozi zvesti stražniki in podporniki nepremakljivi cesarja. Ako se bode pa na-nje vsigdar pozabilo, ako vlada Jelačića podere, ako razpertijo zasadi tudi med vojaške verste, — bo na zadne celo zidovje zahrušatilo. — In kaj se godi pa v Frankfurtu? Toliko neklicanih odrešenikov domovine se tam snide, pripovedujejo si eden družimu 6 dni, de še dozdej nič storili niso in po tem se opočijejo 7. dan od dangublenja. Tu korači 36 držav, državic in državčic 36 republikam nasproti!

* Vojniški opravnik v Erdelju (Sedmo-graškim) je oznanil bojnimu ministru, de se je v Moldavi in Valahii punt vnel in de so glave tega punta povabile Valahe iz Erdelja, de jim 30,000 mož v pomoč pošlejo, de bodo njim nasproti oni zoper Madžare pomagali. Zavoljo tega so se jeli močno gibati in vzdigavati Valahi, zato so sikulski husarji, ki so bili v Segedin namenjeni, mogli doma ostati.

Ptuje dežele.

Francozka dežela.

Francozki in angležki časopisi zagotovijo, de sta se francozka in angležka vlada zjediniile zastran zgorne Italie, in de boste svoje sredništvo avstrijskimu cesarju in sardinskimu kralju ponudile.

Serbia.

* Iz Beligrada 2. t. m. Zvedili smo za gototvo, de je Francozka vlada na madžarsko ministerstvo noto (dopis) odpravila, v kateri Serbe pod svojo brambo vzame, in Madžare opomne, de bi željami Serbov privoljili. —

7. dan t. m. je v Beligradu na svitlo prišel prvi list nemškiga časopisa „der Serbe“, ki ga Miloš Popović v red deva in ki se vsaki teden enkrat izdaja. Prijemnikom beogradskih serbskih novin se priklada zastonj; posebej se je moč v Zemlinu in na Dunaju na-nj naročiti z 2 fl. 36 kr. na leto.

Izrečeni namen je: 1) Porazumljenje med narodi v sredi Serbov prebivajočimi; 2) varstvo serbskih interesov proti vsakimu sovražnimu napadu in nestranska presoja in poprava vseh lažnjivih novic po ptujih časopisih zastran razpertije, ki je sedaj med Serbi in Madžari vstala; 3) natančno sporočilo vseh dogodeb v sedajni vojski, ki se je v vojvodovini serbski vnela.

Pregled obljudenja Istrije.

Imena Kantonov (komisijskih okolice)	obšir- nost v štirja- ških milah	število			imena mest in trgov	Število ljudstva				Ljudstvo se razloči v		Opombe		
		mest	trgov	vasi ali sosesk posa- meznih pristav		v mestih	v tergih	po vasih in poza- meznih pri- stavah	skup	Slo- vence	Talja- ne			
I. Stara avstrijska Istrija.														
Novigrad (Castelnuovo)	9 ⁴ / ₁₀	—	—	54	—	—	—	18710	18710	18710	—	Novograjski kanton, kar je sosesk med Klanam in Materijo ni bil nikdar Istrijski. Šele 1814 so ga posili v obšir istrijske kresije potegnili.		
Volovska (Volosca)	3 ⁹ / ₁₀	2	—	48	Kastva m.	570	—	17652	18832	18832	—			
Pazen (Mitterburg Pisino)	7 ² / ₁₀	3	2	13	Pazen m.	2100	—	14923	—	—	—			
					Vermo m.	600	—	—	—	—	—			
					Galinjana m.	800	—	—	—	—	—			
					Lindar t.	—	600	—	—	—	—			
					Gimino t.	—	800	—	19823	—	—			
Belaj (Wachsenstein)	4 ⁵ / ₁₀	—	—	24	—	—	—	8547	8547	8547	—		V Boljun in v Pas je nekaj Taljanov, zna biti 50 vsih skup.	
Skup	25	5	2	139	—	—	—	1680	1140	59832	65912		65912	—
Ktem moramo prišteti dve soseski zdaj drugim istrijskim kantonam pridružene, namreč Bersec, in Dolino	1	—	1	11	Bresec	—	600	8260	8860	8860	—		—	
Nastevek vse staro-avstrijske Istrije	26	5	3	150	—	—	—	4860	2000	68092	74772	74772	—	
II. Benečanska Istrija.														
Buzet (Pinguente)	5 ⁹ / ₁₀	1	—	22	Buzet m.	800	—	12233	13033	12233	800	V Buzet in v Roco, starim sedešu benečanskega grofa čez kervavo sodbo, (Conte di rospo) je komaj 800 Taljanov, vsi drugi prebivalci so zgol Slovenci.		
Matavun (Montona)	5 ⁴ / ₁₀	1	2	16	Matavun m.	1300	—	11688	14288	11688	2600			
					Portole t.	—	800	—	—	—	—			
					Vizinada t.	—	500	—	—	—	—			
Koper (Capo d'Istria)	5 ⁴ / ₁₀	2	1	65	Koper m.	7900	—	17946	27946	17946	10000	Le v dveh mestih in v tergu so Taljani, po vasih in pristavah zgol Slovenci prebivajo. Velka srenja (capo comun) Dolina je od stare avstrijske Istrije odtergana.		
					Isola m.	1700	—	—	—	—	—			
					Muja t.	—	400	—	—	—	—			
					Piran m.	8680	—	2058	14558	2058	12500			
Piran (Pirano)	1 ⁹ / ₁₀	1	1	6	Isola t.	—	3820	—	—	—	—			
					—	—	—	—	—	—	—			
Buje	4 ⁶ / ₁₀	2	2	10	Buje m.	2400	—	—	—	—	—	V obeh mestih Buje in Citanova jih ni toliko Taljanov, pa sim celo število postavil, ker jih je nekaj tudi po pristavah rastresenih. Večina ljudi v kantonu pa je Slovenska.		
					Citanova m.	1300	—	9179	13779	9179	4600			
					Umago	—	600	—	—	—	—			
					Grisinjan	—	400	—	—	—	—			
Poreč (Parenzo)	3 ⁷ / ₁₀	1	1	16	Poreč m.	2700	—	4859	8159	4859	3300	So tudi Taljani v Fontani, Cerveri, Tore; zato sim jih v Poreč več djal kakor jih je zares.		
					Orzera	—	600	—	—	—	—			
					—	—	—	—	—	—	—			
Rovin (Rovigno)	2 ⁸ / ₁₀	1	1	1	Rovin m.	11100	—	1211	12611	1211	11400	To je edini istrijski kanton v katerimu je več Taljanov od Slovencev.		
					Vale	—	300	—	—	—	—			
Dinjan (Dignano)	6 ⁸ / ₁₀	1	2	113	Dinjan m.	4800	—	8633	14033	8633	5400	V tih dveh kantonih so Cernogorci in Albanci naseljeni, katerim je benečanska vladija zemlje o kugi zapuščene dala.		
					Barbana t.	—	300	—	—	—	—			
					St. Vincent.	—	300	—	—	—	—			
Pola	3 ⁹ / ₁₀	1	1	12	Pola m.	1400	—	3761	5761	3761	2000			
					Golezana	—	600	—	—	—	—			
Labin (Albona)	4 ³ / ₁₀	2	1	10	Labin m.	1400	—	4691	8573	6973	1600	V obeh mestih so Taljani s Slovenci pomešani, nekaj jih je pa še po pristavah.		
					Flamin m.	1092	—	—	—	—	—			
					Bersec t.	—	1390	—	—	—	—			
Skup	44 ⁷ / ₁₀	13	12	271	—	—	—	46572	9910	76259	132741	78541	54200	
Od tiga števila se morajo odvzeti, dve soseski Bersec in Dolina, ki so stare avstrijske	1	—	1	10	—	—	—	1390	7170	8860	8860	—		
Nastevek cele benečanske Istrije	43 ⁷ / ₁₀	13	11	261	—	—	—	16572	8520	68789	123881	69681	54200	
III. Kvarnerski otoki.														
Kerk (Veglia)	7 ⁴ / ₁₀	1	4	113	Kerk	1090	—	—	—	—	—	—	Le v mestu Kerk je komaj 500 Taljanov.	
					Beška	—	400	—	—	—	—			
					Dobrin	—	300	12217	14707	14207	500			
					Verbnik	—	300	—	—	—	—			
					Mušljak	—	400	—	—	—	—			
Kres (Cherso)	7 ⁹ / ₁₀	2	—	5	Kres	4720	—	3280	8400	7400	1000	V Kres, ki je bil pod Benečanam sedež podvladarstva, se je nekaj več Taljanov zalezlo.		
					Osora	400	—	—	—	—	—			
Lušin (Lusin piccolo)	1	2	—	3	Lušin veliki	4850	—	973	3763	6900	500			
					„ mali	2940	—	—	—	—	—			
Skup	16 ³ / ₁₀	5	4	121	—	—	—	11000	1400	16470	31870	28507	2000	
Skupej v stari avstr. Istriji	26	5	3	150	—	—	—	4680	2000	68092	74772	74772	—	
v benečanski Istriji	43 ⁷ / ₁₀	13	11	261	—	—	—	16572	8520	68789	123881	69681	54200	
na kvarn. otokih	16 ³ / ₁₀	5	10	121	—	—	—	14000	1400	16470	31870	28507	2000	
Vsih skupej	86	23	18	532	—	—	—	65252	11920	153351	230523	172960	56200	

Ta pregled se opira: 1. Na vradniški imenik primorskega poglavarstva za 1848, v katerim je obširnost in število ljudstva vsakiga kantona na tanjko skazano. 2. Od posameznih mest, trgov, vasi ali sosesk pa nimamo druga skazanja kakor za leto 1817, od tistiga časa se ni pri poglavarstvu nihče prizadel, novi pregled sestaviti in na znanje dati; moral sim tedaj obljudenje posamesnih krajev po primeri med letam 1817—1848 preračunati. 3. Kar število ljudstva obeh narodov zadene, sim ga po svoji lastni vednosti postavil, ker sim bil 4 leta v Istriji (v Pazni) vodja Finanske straže, vse istrijske kraje vsake kvatre v mojih uradniških opravilih prehodil, ter jih vse dobro in morebiti bolj, ko marsikter domorođec poznam. —

Vidi se iz tega pregleda: 1. De so v stari avstrijski Istriji le zgol Slavjani; (kakšniga kje zatepeniga Taljana ne moramo šteti.) 2. De tudi v kantonih benečanske Istrije so večji del le Slavjani, le v Piranskim in Rovinskim kantonu število Taljanov Slovence preseže. —

Opomniti moram de sim število Taljanov raji obilniši zapisal, in de jih prav za prav zares čez 55 tavezent ne bo, kakor sestavek iz Istrije v Dunajskih novicah Nr. 210 govori.

Cerrer.